

Dr. Müller Pál

1932 – 2017

A Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet (ELGI) egykori legendás igazgatója, dr. Müller Pál, 1932. május 7-én született a Salgótarján közelében levő Baglyasalján. Elemibe Baglyasalján, középiskolába Salgótarjánban, egyetemre, geofizikus mérnöki szakra pedig a Szovjetunióban, Leningrádban járt, ahol 1955-ben kitüntetéssel szerezte meg diplomáját. Hazatérte után először az ELGI-hez került, de itt és a katonaságnál is csak rövid ideig volt: 1955 végén a Pécsi Uránbánya Vállalatnál helyezkedett el, ahol először Bakonyán dolgozott üzemi geofizikusként, majd a Vállalat főgeofizikusának nevezték ki. 1959-től 1960-ig ugyancsak a Szovjetunióban, Dnyepetrovskban, a Bányászati Akadémián volt aspiráns, és itt szerezte a földtani (geofizikai) tudományok kandidátusa minősítését.

1965. január 1-jén bízták meg a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet vezetésével. Igazgatósága alatt az ELGI hazai és külföldi nyersanyag-kutatásai, módszer- és műszerfejlesztései, tudományos kutatásai, földtani-geofizikai intézményekkel, továbbá műszerfejlesztő és -gyártó vállalatokkal folytatott együttműködése, hazai és nemzetközi kapcsolatai és elismertsége, gazdasági teljesítménye, létszáma, elhelyezése és felszereltsége gyorsan és töretlenül fejlődött.

Öt évtized távlatából visszatekintve Müller Pál gazdasági vezetőként sokszor messze a saját kora előtt járt. Évekre voltunk még az „új gazdasági mechanizmus” hivatalos és később – sajnos – félúton elakadt reformtörekvéseitől, amikor Intézetében bevezette a határozottan teljesítményelvű, szigorú beszámoltatásokhoz kötött munka- és jutalmazási rendszert, és még senki sem hallott a ma már egyetemeken oktatott „mátrixrendszerű” szervezeti felépítésről, amikor az Intézet szakmai tevékenységében megvalósította a vertikális, intézeti hierarchia mellett működő horizontális, szervezeti egységeken átnyúló kutatási téma-rendszert. Mindkét újítása nagyon jól működött. Tevékenysége mögött sok küzdelem volt, mert a kor szellemének megfelelően sokan nem tudták elfogadni az ELGI így kialakuló sokrétű és pragmatikus tevékenységét.

Müller Pál sokoldalú külföldi kapcsolatrendszert alakított ki. Bátran nyitott nyugati irányban is. Kapcsolatait az Intézet érdekében mindig kitűnően tudta kamatoztatni.

Reális helyzetfelismerésének köszönhetően 1970-ben felépült az ELGI központi épülete. Ez koncentrált elhelyezést és egy számítóközpont megvalósítását, valamint annak speciális továbbfejlesztését is lehetővé tette, ami az intézeti munka színvonalának gyors javulására döntő hatással volt.

Visszatekintve fontosnak látszik az a piacorientált felismerés is, hogy a geofizika a terepi és műszerkutatási eredményeket rugalmasan hasznosító kisszériás műszergyártást is igényel. Impozáns volt az a térkép, amely mutatta, hogy a nyolcvanas évekre az ELGI a kontinensek többségére, igen sok országba szállított geofizikai berendezéseket. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az ELGI kutatói több országban végeztek nyersanyagkutatást és szakértői tevékenységet.

Müller Pál és a magyar geofizika elismertségét bizonyítja az is, hogy 1985-ben a főleg a nagy nyugati olajvállalatok ku-

tatatóit összefogó *European Association of Exploration Geophysicists* (EAEG) szimpóziumát Molnár Károllyal, az OKGT Geofizikai Kutatási Üzemének igazgatójával együtt Budapesten szervezhatték meg. A nagy rendezvény rendkívül sikeres volt, az résztvevők még egy évtized múlva is emlegették.

A nyolcvanas évek végén, tulajdonképpen pályája csúcán, azonban egészsége hirtelen megromlott, és 1990-ben egyre súlyosbodó betegsége nyugalomba kényszerítette.

Müller Pál szerette szakmáját, szerette Intézetét és szerette munkatársait is, az igazgatói szigor mögött mindig ott volt a segítőkész kolléga, az ember is. Beosztottai körében nagyon népszerű volt. Talán ennek is köszönhetően az ő nevéhez fűződik és az ő igazgatóságának idejére esik a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet ma már megismételhetetlen és messze tűnt fénykora.

Nyugdíjas éveiben is, amíg egészségi állapota engedte, kapcsolatban maradt mind szakmájával, mind volt Intézetével. Halálával a magyar geofizika egy olyan kiemelkedő személyisége távozott közülünk, akire még sokáig fogunk emlékezni.

Kedves Pali, nyugodj békében!

Posgay Károly, Bodoky Tamás

Dr. Müller Pál
1932 – 2017

Jesch Aladár

1922 – 2017

Jesch Aladár 1922. január 18-án született, ahogy említeni szokta, Budán. A piarista gimnáziumi érettségét követően – mivel a családban hagyománya volt a gépész szakmának – tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán folytatta. Az első szakmai gyakorlat alkalmával 1943 nyarán érkezett a MAORT bázakerettyei üzemébe, hogy aztán végérvényesen itt ragadjon Zalában, az olajiparban, a mélyfúrás geofizikában vagy, ahogy erre felel mondják, a karotázsban.

1945 szeptemberétől a MAORT beszerzési osztályán dolgozott mint szigorló gépészmérnök. Érvényes diplomához a háborús viszonyok miatt csak később, 1947-ben juthatott. Drezdában, ahová az egyetemet kitelepítették, és ahol a nevezetes bombázást is átélte, már 1944-ben szerzett – mint később kiderült érvénytelen – oklevelet. Így lehetséges, hogy 1947-ben a párizsi főiskolai világbajnokságon az aranyérmes kosárlabda csapat tagja lehetett, igaz csak szabadsága terhére.

Nagykanizsára 1950 márciusában érkezett a fúrás üzem Schlumberger-csoportjához, Kántás Károly közreműködésével. Ez volt az a pont, amely későbbi szakmai életútját meghatározta, szorosan kapcsolódva a szelvényezéshez és a mélyfúrás-geofizikai műszerfejlesztéshez. Ali bácsi az évek folyamán gépészmérnöki végzettsége mellett geofizikussá képezte magát. Hogy ez mennyire jól sikerült, jelzi felkért egyetemi oktatói tevékenysége, a geofizika terén született számos jegyzete és megtartott előadásai. Nagy szerepe volt a Schlumberger-műszerek utánpótlásának megszűnését követően a Geofizikai Mérőműszerek Gyárának létrejöttében Budapesten, ahol a francia műszerekkel majdnem megegyező, regisztráló művet és mérőkocsit gyártottak, amelyeket később exportáltak is. 1955-ben

Jesch Aladár
1922 – 2017

és 1956-ban Kínába is eljutott, ahol a magyar fejlesztésű szelvényező berendezések kezelésére oktatta az ottani szakembereket. Egészen nyugdíjba vonulásáig műszer- és technológiafejlesztéssel foglalkozott, előbb mint osztályvezető, később mint tanácsadó. 41 év szolgálati idő után 1985-ben vonult nyugdíjba, de sem közéleti, sem szakmai tevékenysége nem lankadt. A rendszerváltáskor egy cikluson keresztül önkormányzati képviselő volt Nagykanizsán. Közéleti munkájának elismeréseként 2017 áprilisában a város díszpolgári címet adományozott neki.

A szakmai egyesületi életben hosszú éveken át tartó aktív szerepet töltött be. A Magyar Geofizikusok Egyesülete Nagykanizsai Csoportjának alapító tagja és első elnöke 1959-ben. Később, több ciklusban is elnök és titkár, Egyesületi munkájának elismeréseként 1974-ben Emléklapot, 1991-ben Renner János-emlékérmet, majd 1997-ben MTESZ Emlékermet kapott. Tiszteleti taggá 1980-ban választották.

Embersége, kivételes humorérzéke, széles körű műveltsége nagyszerű társasági emberré tette, élmény volt vele társalogni. Aktivitása, vitalitása, amelyet az utolsó időkig megőrzött, mindannyiunk számára példamutató lehet. Halálával egy nagy ívű, irigylésre méltó életpálya zárult le.

Szeretett felesége közelmúltbeli halálát nehezen viselte, ezt a fájdalmat három fiúgyermek, hét unokája és dédunokái sem tudták már enyhíteni. A magyar olajipar egyik utolsó doyenje távozik vele. Búcsúzóul az Ő szavait idézem: „Nem panaszkodom, sose a pénz mozgatott. Számomra a tökéletes boldogságot az jelentette, hogy azt csinálhattam, amit szerettem – s kicsit talán értettem is hozzá...”

Isten veled Ali bátyánk!

Császár János

Rumpler János

1933 – 2017

A magyar geofizikusok nagy családja ismét elvesztette egyik tagját, Rumpler János geofizikus kollégánkat, barátunkat. Felesége kívánsága szerint nem volt nyilvános temetése, búcsúztatására rokoni körben került sor a balatonalmádi Szent Imre templomban a római katolikus szertartás szerinti gyászmise keretében. A szertartáson a Balatonon tartózkodók közül évfolyamtársa, Szabó Zoltán és felesége, Kilényi Éva, valamint Ujfalusy Antal vettek részt. A távollevők miatt rendhagyó módon itt közlöm a templom plébánosának, az elhunytat jól ismerő Szabó Jánosnak kiemelkedő búcsúztatóját.

„Reményik Sándor költő éles elevenség-gel fogalmazza meg egyik költeményében azt, amit ebben az órában átélünk. A költemény címe:

Mi mindig búcsúzunk!

Mondom néktek: mi mindig búcsúzunk!
 Az éjtől reggel; a nappaltól este.
 A színektől, ha a szürke por belepte.
 A csöndtől, amikor hang zavarta fel.
 A hangtól, amikor csendben halkul el.
 Minden szótól, amit kimond a szánk,
 Minden mosolytól, mely sugárzott ránk.
 Minden sebtől, mely belénk mélyedett.
 Az álmainktól, mik már nem teljesülnek.
 A lángjainktól, mik lassan kihűlnek.
 A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
 A kemény rögtől, min megállt a lábunk...
 S szereteinktől, kiknek ravatalánál állunk.
 Mi mindig búcsúzunk!

E különös, érthetetlen és egyben kikerülhetetlen »diaktikában« zajlik életünk. Jövünk, és aztán megyünk... Jövünk, születünk... jönnek, születnek az új nemzedékek; és a régiék egyszer csak mennek... s a régiékkal egyszer csak megyünk mindahányan. Kikerülhetetlen története a létezésnek, amelybe vagy beleroppanunk, vagy belenyugszunk. A választás egyértelmű... de csak egy kis távolságra ettől az órától... *igen megnyugszunk!* Egy bölcs igazság segítségünkre lehet: »Ember, gondold meg, hogy amikor születél mindenki mosolygott, csak te sírtál. Élj úgy, hogy amikor elmész ebből a világból mindenki sírjon csak te mosolyogjál!« »Fönről, az Ég magasából, az örökkévalóságból, ahol a Teremtő Atya Szíve lángol: jöjj gyermekem, itt van a te helyed; sehol máshol!«

Rumpler János
1933 – 2017

Testvérünk, Rumpler János 1933. július 22-én született a közeli Várpalotán. Korán árván maradt, de rendkívüli akarateréjének köszönhetően – a szükséges szülői támogatás nélkül is – képes volt jelesre érettségizni, ill. 1955-ben az ELTE Élet- és Földtudomány Karán jeles eredménnyel végezni mint okleveles geofizikus. Nem sokkal ezután, 60 évvel ezelőtt, 1957-ben kötött házasságot szíve választottjával, Varga Veronikával. Veronika nem csak hűséges feleségként, hanem »igazi őrangyalként« állt mellette, mindvégig biztosítva a nyugodt háttérrel az alkotó munkához.

János bátyánk tudós geofizikusként és magas szintű angol-német nyelvtudással fölvértve gyakran utazott külföldre, távoli országokban is kutatva a föld mélyének kincseit. Veronikával kötött házassága során bőven kijutott mindkettejüknek a szépből és jóból éppúgy, mint a bánatból és szomorúságból. Életük legnagyobb bánata akkor érte őket, amikor egyetlen

fiúk János 1977-ben, 18 évesen meghalt. Igazából sosem tudták ezt a nagy veszteséget feldolgozni, amely azonban végül egy igen tiszteletreméltó döntéshez segítette őket: nemrégiben úgy rendelkeztek, hogy vagyoniuk legnagyobb részét gyermekeiket gyógyító, ápoló intézményeknek hagyják örökül.

Testvérünk egészségi állapota igazából az utóbbi években kezdett el romlani. A lassú elgyengülést követően nemrégiben kórházba került. Eközben részesült a bűnbocsánat szentségében is. Végül teste és szíve egészen elfáradt, és június 7-én, örökre megpihent. Elment, de talán helyesebb azt mondani: előre ment, a hit hídján a szeretet erejével a túlsó partra. S nekünk most az a dolgunk, hogy elengedjük őt. Miközben őt megértő és egymást átölelő szeretettel imává formáljuk magunkban Ady Endre halhatatlan vers sorait:

Mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem,
 csöndesen, váratlanul átölelt az Isten.
 Nem harsonaszóval, hanem jött néma igaz öleléssel;
 nem jött szép tüzes nappalon, de háborús éjjel.
 És megvakultak hiú szemeim és meghalt ifjúságom,
 de Őt a Fényest, a Nagyszerűt mindörökre látom.

Örök nyugalomra a budapesti Magyar Szentek Temploma urnatemetőjébe helyezték el hamvait.”

Rumpler János barátunk az ELTE Élet- és Földtudományi karán, az Egyed László által alapított geofizikus szak első

végzős évfolyamával végzett 1955-ben. Még élő évfolyamtársai, az Egyesületünkben ismert Aczél Etelka, Pintér Anna, Szabó Zoltán. Első munkahelye az OKGT Geofizikai Kutató Vállalata volt. Idővel a Geofizikai Osztály vezetője, 1984-től a Szeizmikus Kiértékelési Osztály vezetője, majd nyugdíjazásáig a MOL Rt. Geofizikai Osztályának vezetője lett. Mind egyetemi társai, mind kollégái körében segítőkész embernek ismerték. Szorgalma, képességei német és angol nyelvtudása alkalmassá tették nagyobb geofizikai feladatok megoldására, maradandó értékek létrehozására itthon és külföldön egyaránt. Szakmai tevékenységének főbb állomásai:

- 1960-ban Kínában egy kínai szeizmikus kutató csoport kiértékelési és értelmezési munkáit irányította 6 hónapig.
- 1961–63: a német és a magyar állam között létrejött szerződés alapján az NDK geofizikai kutatásaiban 3 német szeizmikus csoportnál 4-4 magyar szakember vett részt. A magyar geofizikusok között ott volt Rumpler János is mint szakmai irányító.
- 1976-ban a magyar geofizikusok számára az USA-ban, Hustonban Vibroseiz tanfolyamot tartottak, melyen részt vett Rumpler János is. A magyarországi szeizmikus kutatásoknál ő vezette be az USA-ból vásárolt vibroseiz berendezések használatát, a mérések értelmezését.

- 1978–81 között a Geofizikai Kutató Vállalattól 38 ember dolgozott Irakban. A szerződés megkötésében, a szakmai irányításban többszöri iraki jelenléttel vett részt Rumpler János.
- Az USA-ból vásárolt vibrátorokkal 1991-ben Tunéziában szeizmikus méréseket végeztek a GKV és az OKGT, később a MOL közötti szerződés alapján. A szerződés megkötésében a GKV részéről Rumpler János vett részt.
- Meg kell még említeni, hogy a Világbank finanszírozásában a 80-as években a GKV és a USGS között létrejött megállapodás alapján több geofizikus kölcsönösen dolgozott az USA-ban és Magyarországon. Ebben is részt vett Rumpler János.
- Nyugdíjasként Balatonalmádiba költözött, de 1998-ig a MOL keretében mint szerződéses szakértő tevékenykedett. Később több magyar és külföldi vállalatnál is dolgozott mint szaktanácsadó.

Nemcsak gazdag munkásságán keresztül emlékezünk rá, de egyénisége, emberszeretete is mély nyomot hagyott mindannyiunkban. Emlékét megőrizzük!

Budapest–Balatonalmádi, 2017. augusztus

Ujfalusy Antal

Liszt Ferenc 1922 – 2017

1922-ben született Budapesten. Itt érettségizett a Berzsenyi Dániel Gimnáziumban, és itt járt a Műegyetem Villamosmérnöki Karára.

Az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetbe 1952-ben került, de előtte a Magyar Siemens Műveknél, a KÁLIT Elektrotechnikai Vállalatnál, az Elektrotechnikai KSz.-nél, és a Radioaktív Mérőműszerek KSz.-nél dolgozott különböző beosztásokban.

Az ELGI-be Renner János igazgató vette fel, s feladata a radioaktív mérések (felszíni és mélyfúrás-geofizikai) műszeres hátterének biztosítása, a szükséges eszközök (felszíni egységek, szondák) kifejlesztése lett. A feladat nehézségét mutatja, hogy abban az időben az érzékelőt (GM-csővet) még külföldről sem lehetett beszerezni. Feladatát sikerrel oldotta meg.

Eredményes kutató-fejlesztő munkája a mélyfúrás-geofizikai radioaktív műszer-család létrehozásában teljesedett ki. A kifejlesztett radioaktív szondák (természetes gamma, gamma-gamma, neutron-neutron) különböző külső átmérővel készültek, hőtűrésük is változatos volt attól függően, hogy szilárd, hasznos ásvány, víz vagy a kőolaj kutatásában használták azokat.

Feri az intézeti, egyszersmind a magyar mélyfúrás-geofizikai radioaktív műszer-család fejlesztésének egész ELGI-s élete alatt meghatározó, vezető szakembere volt.

Sokoldalú munkásságát szabadalmak is bizonyítják.

Az általa és kollégái közreműködésével kifejlesztett radioaktív műszerek sok éven át szolgálták nemcsak a hazai nyersanyagkutatást, hanem más országokét is, hiszen az ELGI a világ több mint 26 országába exportálta azokat.

Munkáját több kitüntetéssel ismerték el, többek között a Pro Geophysica éremmel.

Erős akaratú, céltudatos, munkájában maximalista ember volt. Végigdolgozta életét. Nyugdíjba vonulása után kertjét ápolta. Életvidám, jó humorú, energikus, ügyes kezű, igazi ezermester volt. Élete utolsó éveiben súlyos betegséggel küzdött, amely végül legyőzte Őt.

2017. július 27-én örökre lehunyta szemét. A kelenföldi Szent Gellért Plébániatemplomban augusztus 18-án helyezték örök nyugalomra.

Kedves Feri, nyugodj békében! Emléked megőrizzük.

Dr. Baráth István

Liszt Ferenc
1922 – 2017

Rendezvénynapló

2017. október		
okt. 15–18.	AAPG/SEG nemzetközi konferencia és kiállítás (london2017.iceevent.org)	London, Anglia
okt. 18. 14.00 h	Többek között Kiss Károly előadása (lásd a honlapon) (az MGE előadói sorozatának keretében)	MBFSZ konferenciaterem (Budapest, Columbus u.)
okt. 26–29.	XIX. Székelyföldi Geológus Találkozó (www.mft.hu)	Borszék
2017. november		
nov. 5–9.	9. Balkán Geofizikai Kongresszus (www.bgs2017.org)	Xanadu Resort, Antalya, Törökország
nov. 15. 14.00 h	Válogatás a 2017. évi ISZA előadásából (lásd a honlapon) (az MGE előadói sorozatának keretében)	MBFSZ konferenciaterem (Budapest, Columbus u.)
2018. március		
márc. 1–2.	GeoTherm – geotermális kongresszus és kiállítás (www.geotherm-germany.com)	Offenburg, Németország
márc. 26–29.	7. EAGE Workshop on Passive Seismic 2018 (events.eage.org)	Krakkó, Lengyelország
2018. június		
jún. 2–6.	SPWLA 59th Annual Logging Symposium (www.spwla2018.com)	London, United Kingdom
jún. 11–14.	80. EAGE kongresszus és műszerkiállítás (www.eage.org)	Koppenhága, Dánia
jún. 18–21.	17. International Conference on GPR (www.gpr2018.hsr.org)	Rapperswil, Svájc

További részletek, referenciák a honlapról (www.mageof.hu) érhetők el.

Kakas Kristóf

1968

Szeizmikus mérések a Hortobágyon

A magyar SZM 24+6 műszer, észlelő Czabarka András, jobbról Zboray Mercedes adminisztrátor és Greutter Antal geofizikus

Érdeklődő a műszerkocsinál

A csoportvezető: Bodoky Tamás

